

A photograph of a forest with several tree trunks wrapped in animal prints. The prints include giraffe, leopard, zebra, and tiger patterns. The text 'NATUURKUNSTPARK 2016' is overlaid in yellow, bold, sans-serif font across the top half of the image.

NATUURKUNSTPARK 2016

BOMEN

NATUURKUNSTPARK 2016

BOMEN

KVF

Natuurkunstpark 2016 - thema Bomen

Sinds 2005 organiseert de Kunstenaars Vereniging Flevoland jaarlijks een zomerkunstroute door Natuurpark Lelystad.
Dit jaar dus voor de elfde keer.
Op 25 juni, om 14.00 uur, was de feestelijke opening met aansluitend een wandeling langs de werken.

Bomen

Het is goed om eens goed te bomen over onderwerpen die maatschappelijk van belang zijn, zoals het milieu, het vluchtelingenvraagstuk, polarisatie, emancipatie en dierenrechten. Tien kunstenaars nemen u mee in tien verschillende gedachtestromen. Zij hebben nagedacht over hun thema, er met anderen over gepraat, en vervolgens een werk gemaakt in, om, of aan een boom.

Teksten /ansichtkaarten

Bij de werken zijn teksten geschreven die het werk inleiden.
De teksten stonden bij de werken.
Er zijn ook ansichtkaarten gemaakt. Voor elke werk een. Die waren gratis beschikbaar in het park.

Zondagen

Op drie verschillende zondagen was er een publieksactie.
Op zondag 24 juli (van 14.00 – 16.00 uur) gingen we in debat. Bij alle kunstwerken werden gesprekken gevoerd over de desbetreffende onderwerpen.
Op zondag 28 augustus en 18 september (14.00 – 16.00 uur) organiseerden we een debatwandeling,
We liepen dan langs de route en staan bij elk werk stil om te praten over het kunstwerk en het onderwerp.

Kunstenaars

De tien kunstwerken zijn gemaakt door:

Willem Hoogeveen, Anthea Simmonds, Johanna Braeunlich, Ninette Koning, Mariël Bisschops, Geert van der Pol, Els Franken, Rob van den Broek, Sonja Rosing, Marisja van Weegberg en Hein Walter (teksten).

Er waren vier extra ansichtkaarten beschikbaar, gemaakt door andere kunstenaars - door Michel Bongertman, Gonny Geurts, Mieke Königel en Isabel Firvida. Zij hadden ook een maatschappelijk thema genomen en daar een twee dimensionaal werk van gemaakt.

NATUURKUNSTPARK 2016

25 juni t/m 30 oktober 2016

BOMEN over maatschappelijke onderwerpen

Opening: zaterdag 25 juni 14.00 uur

BOMEN

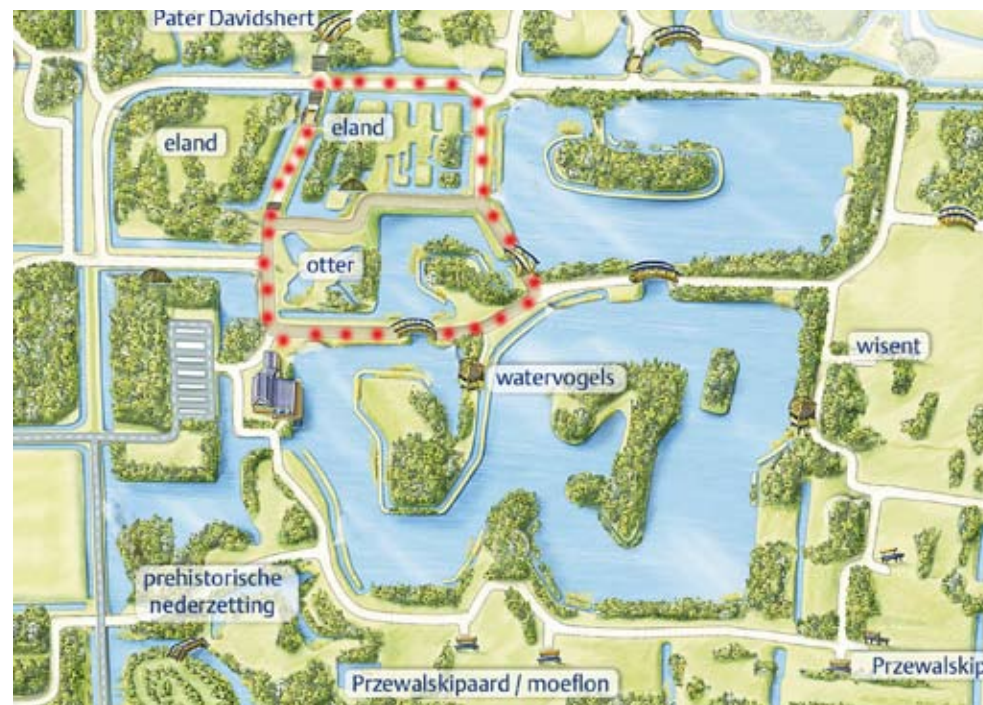
Het is goed om eens goed te bomen over onderwerpen die maatschappelijk van belang zijn, zoals het milieu, het vluchtelingenvraagstuk, polarisatie, emancipatie en dierenrechten.

Tien kunstenaars nemen u mee in tien verschillende gedachtenstromen.

Op verschillende zondagen zullen we een openbaar gesprek voeren over de verschillende thema's. Die gesprekken vinden plaats bij de kunstwerken. Zie voor data en tijden de agenda van Het Flevo-landschap en de website van de KVF (www.flevokunst.nl).

Kunstwerken van:

Willem Hoogeveen, Anthea Simmonds, Johanna Braeunlich, Ninette Koning, Mariël Bisschops, Geert van der Pol, Els Franken, Rob van den Broek, Sonja Rosing, Marisja van Weegberg en Hein Walter (teksten).

Natuurkunstpark: een kunstroute door Natuurpark Lelystad, georganiseerd door de Kunstenaars Vereniging Flevoland.

Organisatie:
Michel Bongertman, Trudy van der Meer en Hein Walter

Foto: Sonja Rosing

Dit project wordt ondersteund door de gemeente Lelystad, het Prins Bernhard Cultuurfonds en Het Flevo-landschap.

Natuurpark Lelystad: Vlotgrasweg 11, 8219 PP Lelystad

Installatie: Mariël Bisschops

BOMEN OVER DE MACHT VAN INTERNETGIGANTEN ZOALS GOOGLE EN FACEBOOK

Interlock

We zijn met elkaar verbonden,
kunnen niet meer zonder

de draden. Overal en altijd
bereikbaar zijn is noodzaak –

berichtjes ons dagelijks brood,
offline een soort van ademnood;

de telefoon zit aldoor aan ons oor
of trilt in onze schoot.

Alle kennis beschikbaar is groot goed,
vreemde vrienden die je volgen cool

en dat je overal in kunt loggen top.
Of liggen we aan een digitaal infuus?

We denken als een individu
en menen dat we dat ook zijn,

of leven we als een organisme?
Een internet-netwerk is het brein

dat ons meningen inprent,
dat onze wensen in ons geheugen legt

alsof we het zelf hebben bedacht.
Persoonlijke vrijheid bestaat alleen

nog in het woordenboek.
We zitten vast, we zijn virtueel gevangen.

Waar vind je de sleutel?
Zoek maar op Google.

Installatie: Sonja Rosing
BOMEN OVER HET MILIEU

Een onschuldig spel met knikkers?
Nee, lijfsbehoud en voortbestaan.

Als mensen niet de schoonheid zien
in takken, bladeren en schors,

dan misschien toch wel in diepe kleuren,
in de onschuld van een kinderspel.

De magische glans van glas
is onweerstaanbaar; zelfs de meest

verstokte liefhebber van asfalt
zal verweken bij het zien van zoveel moois.

Staat iemand stil met een kettingzaag,
of met een bijl klaar om te hakken,

dan laat de boom zijn knikkers vallen.
De man herinnert zich meteen de oude stoep

en is weer klein, een joch met korte broek.
Hij voelt de looiers in zijn zak.

Knikkers zijn betoverend als kralen,
ogen gaan vanzelf open - we zijn kinderen.

Laat toch staan, de bomen, laat ze schitteren
en stralen – natuur laat zich niet kopen.

**Installatie: Anthea Simmonds
BOMEN OVER BLINDE VLEKKEN**

Populisme is het simpel maken
van complexe zaken, met één woord

nuances wegstrijken. Niet de dingen
van alle kanten bekijken en weloverwogen

een mening vormen, maar met een hamer
op een glas slaan en dan denken die ie schoon is.

Blinde vlekken! De ongewenste plekken
zijn niet weg, maar we zien ze gewoon niet.

De blinde vlekken zijn als spiegels:
je kijkt als het ware jezelf in de ogen

en als je zou willen, dan zag je daar
de werkelijkheid met al haar grofheden.

Maar we kijken liever naar ons haar
en pakken een kam of een borstel

en strijken het plukje dat omhoog zit
weer conform het gekozen kapsel –

met de stroom mee is beter dan ertegenin.
Wat kunnen we doen, het is onze natuur.

De populist begrijpt hoe het werkt
en vindt met gemak het juiste woord.

Soms onnozel, dan slim, soms creatief,
hij scoort en weet zich gehoord.

Installatie: Geert van der Pol
BOMEN OVER HSP (HIGH SENSATIVE PERSON) EN SOCIAL MEDIA

Bij een HSP staan de kanalen als het ware open voor ontvangst. Elke zin en elke zucht

hoort hij aan als hartenlucht. Maar vaak is het geklets, gekakel zonder kop –

en elke keer tuint hij er in. Hij kan er niet aan wennen dat het woord zo oppervlakkig wordt gebruikt.

De asociale media dwingen deze vorm van omgang af; een knop voor een like, een toets voor een boe, een boze toon –

ze bedoelen het misschien niet zo, want ach, gewoon, wat loze grapjes, snel gezet en al vergeten,

maar De HSP? Hij snapt dat niet. Je moest eens weten wat ie serieus neemt en onthoudt. Is dat fout?

In relaties is hij gevend: hij voelt aan wat iemand nodig heeft – en komt dan zelf vaak te kort.

Hij vangt ook uitgezonden straling op, ongewenste data van zendmasten en telefoons.

Voor de wereld onderhand normaalste zaak, het wonder van vooruitgang kan niet zonder,

maar voor mensen die het voelen is elke radiogolf raak: verstoring van balans,

verstrikt in een web van prikkels en bedolven onder informatiestromen.

Hun antennes staan open voor ontvangst, ze kunnen niet ontkomen.

**Installatie: Willem Hoogeveen
BOMEN OVER HET VLUCHTELINGENPROBLEEM**

Vluchtelingen onze boom in

Ze zijn met zovelen, de stroom ontwortelt ons leven, een explosie van mensen uit oorlogsgebieden. Voelden we mee, dan waren ze hier thuis, dan gaven we zonder te klagen broden en bedden, we stelden geen vragen, maar deden ons best om ze vrede te geven; en zij die ruim denken konden vrijuit spreken, verklaren dat ze rijk zijn aan kleur en rijp aan ervaring, genoeg om ze welkom te heten –

de angst voor het vreemde is groter. De stam waarop ons leven is gebouwd, is stevig en zeker en kan al die zielen best dragen, er is ruimte genoeg in de boom voor duizenden duizenden extra, maar we zijn bang om te breken.

We zijn hier vrij om gastvrijheid te preken en ook om te vloeken. We zijn hier vrij om te roepen wat we willen en dat doen we. De een wil de grens bewaken, de ander wil kennismaken met het nieuwe. De explosie doet vooral de grens van de beschaving vervagen.

De stem van de mensen die komen wordt niet gehoord. Ze kunnen niet anders dan zwijgen en hopen dat ze mogen blijven.

Installatie: Johanna Braeunlich
BOMEN OVER DIERENRECHTEN EN DIERENBESCHERMING

Mooie boom, prachtig leven!
Door tijd en rampspoed heen

het fundament gebleven
van het menselijk bestaan.

Wij plukken de vruchten.
Je vraagt ons niks terug.

En ook dieren, fantastische wezens,
zonder jullie zou de wereld

leeg zijn, grauw en treurig -
een aarde van asfalt en steen.

Vissen en vogels, tijgers en mieren,
geen enkel schepsel kunnen we missen.

Bloemen en bijen en vlinders,
kleurrijk en tierig, dartel en zomers;

kinderspel, zo lijkt het, vrolijk -
wat jullie doen is broodnodig.

Laat ons het zien, laat ons het leren –
bekoring en groei, natuurlijke liefde.

Beeld: Els Franken
BOMEN OVER VROUWENRECHTEN EN EMANCIPIATIE

Boomvrouw

Boomvrouw - boom van een vrouw,
sterk als natuur, oer als moeder aarde;

schaduwgever, staand in de stormen,
gebogen in de regen, onzichtbare pilaar,

vruchtdrager, geveer van leven met voeten
in de bodem en handen reikend

naar de hemel, geef ons heden
ons dagelijks brood, kook het eten,

doe de was – zo was het. Zo is het?
Gelijke plichten, rechten ammehoela,

pannen, tafel dekken en de afwas,
pumps aantrekken, kokerrokje

voor kantoor, koters tussendoor
naar oppas oma, dan de baas een kopje

koffie, tikken tot je carrièrevingers dor
als blaren vallen in de struiken.

Boomvrouw – haar leven
in kannen en kruiken.

Beeld: Marisja van Weegberg
BOMEN OVER HET GELOOF EN VOORBIJ HET GELOOF

Voordat ik vergeet dat ik een boom ben

We bidden samen, jij en ik.
Jouw hand raakte de mijne net

niet aan. Een flinterdun laagje glas
maakt dat ze niet samensmelten.

Waren we een, dan waren we niets -
je keek door ons heen

en we vonden het niet erg.
Dan waren we alles: de boom,

het bos, de wind, steen en storm.
We zouden God zijn of iets

dat als twee druppels water lijkt op stilte.
Het scheelt niet veel, maar nog

zijn we apart, ieder een,
nog niet toe aan het geheel.

Installatie: Rob van den Broek
BOMEN OVER POLARISATIE - OVERBRUGGEN

Waren we ijzerschaafsels in een magneetveld,
dan dreven tegengestelde krachten

ons uit elkaar – maar we zijn niet van metaal,
we zijn van vlees en bloed.

Geen steen en been, geen klacht of regels,
maar beschaafde daad en goede gedachten

moesten leidend zijn – angst geeft slechte raad.
De waarheid ligt in het midden, zeggen de tegels,

dus waarom zoeken bij de polen –
daar huist gevaar, geweld, daar is het wit

tegen zwart, ijskoud of oververhit,
daar zijn meningen scherp en sneuvelt

de vrede. Voer het gesprek, zoek de brug
naar het respect, luister naar de hartklop

van een ander, voel het stromen
van diens bloedbaan – schoonheid

die verwant is aan je eigen lichaamstaal.
Wees een held en doe normaal.

Installatie: Ninette Koning
BOMEN OVER EMIGRATIE EN GLOBALISERING

Exoten

Een panter in de Randmeerbossen,
een leeuw in de Oostvaardersplassen?

Passen deze beesten hier?
Kunnen ze overleven in moerassen?

Of in steden, al die auto's en verkeer?
En het weer, het is hier altijd wat,

koud, te droog of juist te nat.
Ze hebben in ieder geval dikke jassen.

Ze zijn misschien wat gevaarlijk,
maar hun vacht is zo aaibaar en sierlijk.

Mag ik ze strelen, met ze spelen?
Exoten zijn mooi, zo zacht en zo dierlijk.

Grote mensen zeggen dat ik bang moet zijn,
dat ze groot zijn en veel eten,

maar ik krijg heel vaak mijn bord niet leeg,
ik wil mijn broccoli best delen.

Mogen ze blijven, ze doen ons echt geen pijn,
ze zullen hier heel gelukkig zijn.

Gonny Geurts

BOMEN OVER MODERN KLUIZENARSSCHAP

Titel tekening: "Word je opgehaald door het bootje? Het is aan de kluisenaar".

De nieuwe samenleving stelt hoge eisen aan de mensen die eraan meedoen. Communicatie doen we met alle beschikbare middelen, we verlangen een voortdurende beschikbaarheid en de werkdruk maken we immens. Velen van ons zijn voortdurend in contact met anderen en voelen zich ook verplicht om altijd bereikbaar te zijn: voor werk, gezin en vereniging.

De moderne kluisenaar is iemand die zich terugtrekt uit de amenleving. Die gaat wonen in een "tiny house", als het ware op een onbewoond eiland, die zoekt stilte in het midden van de zee van drukte.

Hebben we als maatschappij iets aan kluisenaars?

Je kunt geluk delen, want er is een collectief bewustzijn. Door te mediteren gebeurt dat. Je kunt daarmee de wereld ontstressen, antwoordde iemand.

Bidden is ook zoiets. Dat doe je alleen, maar voor de wereld, zei een tweede.

Een kluisenaar, dat is een autist. Ja toch?, zei een derde.

Wie als een adelaar boven de wereld gaat hangen, die krijgt overzicht. Die zal misschien kunnen zien wat heilzaam is, of de ene manier van leven de ander in balans brengt - of niet.

Michel Bongertman

BOMEN OVER HET UITWIJZEN OF WELKOM HETEN VAN VREEMDE VOGELS

Een jaar of wat geleden verbleven er zesentwintig vreemde vogels in Natuurpark Lelystad. Tot ze op een winterdag in criminele handen vielen. Na spoorwerk en een oproep met flyers keerden zes van hen terug. De andere twintig bleven spoorloos.

De zes bleven jarenlang ondergedoken in mijn atelier. Twee van hen waren er zo slecht aan toe dat ze het verblijf op het onderduikadres niet overleefden.

Er is geprobeerd de vier onder het verdrag van de trekvogels te laten vallen, zodat ze gedooft werden, maar ze bleken te kleurrijk voor de regels van de Europese unie. Er ontbrak grijs en bruin in hun verenkleed.

Onder begeleiding heb ik ze uitgezet naar Gambia, West-Afrika. In deze dictatuur werden ze met open armen ontvangen. Als je zo'n lange tijd in Europa bent geweest, is de gedachte, dan zal het goed met je gaan - velen azen op het vette vlees.

Diep in de bush verschuilen de vier zich in een boom.

Michel Vogelman

Mieke Königel

VLUCHTEN, KAN DAT NOG?

‘Vluchten kan niet meer’ is de titel van een lied dat in de jaren ‘70 van de vorige eeuw werd gezongen door Jenny Arean en Frans Halsema. De aanleiding was de angst die de Koude Oorlog destijds teweegbracht. Toch zongen zij het lied in een tijd waarin in de westerse wereld eigenlijk nauwelijks gevlucht werd. Het was alleen de angst voor het doembeeld van het verlies van de westerse vrijheid, met in het achterhoofd nog de gruwelijkheden van WO II. Na de val van de muur in 1989 was die angst grotendeels verdwenen. Er stond de westerse democratieën niets meer in de weg om van de vrijheid te genieten en deze uit te dragen.

De aanval op de Twin Towers in 2001 heeft duidelijk gemaakt dat, wanneer je vrijheid wilt behouden, je die ook zult moeten bewaken. Je zult over je eigen grenzen heen moeten kijken en respect moeten tonen voor andere samenlevingsvormen dan die van jou. Het Westen maakt nou eenmaal deel uit van de wereld en die wereld staat voortdurend in brand! En mensen vluchten, of het kan of niet! Ze vluchten naar die ene, ideale plek waarvan de bewoners zelf steeds hebben uitgedragen “this is the place to be”, het vrije Westen!

Isabel Firvida

BOMEN OVER BOSBRANDEN EN PLATTELANDSMIGRATIE

Europese plattelandsgebieden kampen al decennialang met krimp. De politiek lijkt niet in staat een economisch klimaat te scheppen waarin de lokale bevolking in haar eigen inkomen kan voorzien. De jeugd blijft emigreren, verlangend naar een beter bestaan. Deze uittocht van de arbeidspopulatie zorgde er in de loop der jaren voor dat de agrarische activiteiten massaal werden gestaakt met als gevolg dat de plattelandscultuur en -identiteit langzaam aan het verdwijnen is.

Deze ontvolking wordt een maatschappelijk probleem voor ons allemaal.

Het betekent niet alleen een verlies van culturele waarden en identiteit van een gebied, het veroorzaakt ook ernstige regionale onevenwichtigheden.

Deze ontwikkeling is nauw verbonden met de jaarlijks terugkerende bosbranden en het verlies aan biodiversiteit. Dit met alle gevolgen van dien.

COLOFON

Subsidie en ondersteuning

Natuurkunstpark 2016 werd financieel mogelijk gemaakt door de gemeente Lelystad, het Prins Bernhard Cultuurfonds en Het Flevo-landschap.

Johanna Braeunlich heeft voor haar kunstwerk met een groot aantal partijen samengewerkt. Met dank aan: Stichting Kleur in Cultuur, onderwijsadviseur Collage, Obs Digitalis, Obs de Kameleon, Obs Caleidoscoop, de 1e Almeerse Montessorischool, het Arte College en Scholengemeenschap De Meergronden.

Organisatie:

Michel Bongertman, Trudy van der Meer en Hein Walter

Kunstenars Vereniging Flevoland
www.flevokunst.nl
2016

kunstenars vereniging flevoland

PRINS BERNHARD
CULTUURFONDS

De kunst van het geven

Natuur dichtbij

**HET FLEVO
LANDSCHAP**

gemeente
Lelystad